

## Lakialoite 30

**Penttilä ym.:** Lakialoite laiksi lasten päivähoidosta annetun lain 11 a §:n muuttamisesta

*Eduskunnalle*

Aloitteessa esitetään lasten päivähoidosta annetun lain 11 a §:n muuttamista siten, että kunta voi täyttää päivähoidon järjestämisvelvollisuutensa myös antamalla palvelusetelin lapsen hoitoon oikeutetulle. Setelillä voidaan kattaa osa niistä kustannuksista, jotka lapsen vanhemmille syntyvät kunnallista päivähoitopalvelua korvaavan hoidon järjestämisestä. Palvelusetelillä voidaan rahoittaa päivähoito joko yksityisessä päiväkodissa tai perhepäivähoidossa. Setelin saa järjestää itse lapsen hoitopaikan, jonka kunta hyväksyy.

Päivähoitolaki velvoittaa kunnat järjestämään päivähoitopalvelut kaikille alle kouluikäisille päivähoitoa tarvitseville lapsille 1.1.1996 alkaen. Tämä on saavuttanut laajan hyväksynnän. Kunnissa on keskusteltu siitä, olisiko perheille sallittava nykyistä laajempi oikeus valita palvelun järjestämistapa, joka ottaa huomioon perheiden erilaiset elämäntilanteet ja lasten hoitojärjestelyjen erityistarpeet. Tällä hetkellä 33 kunnassa on meneillään ns. palvelurahakokeilu. Suhtautuminen palvelurahaan samoin kuin siihen sovellettavat säännöt vaihtelevat kokeilukunnissa. Mikäli palvelurahavaihtoehdon kehittäminen jätetään kuntien oman päätöksen varaan, päivähoitopalveluiden erilainen saatavuus ja taso asetetaan eri kunnissa asuvat perheet eri arvoiseen asemaan. Lasten päivähoidon järjestäminen liittyy siten kysymyksiin lasten perusoikeuksien turvaamisesta, kansalaisten yhdenvertaisuudesta sekä kunnan ja kuntalaisten välisestä suhteesta. On epäoikeudenmukaista, jos toinen vierekkäisistä kunnista tarjoaa mahdollisuuden vaihtoehtoisten päivähoitopalveluiden tukemiseen ja toinen tarjoaa ainoastaan kunnallista päivähoitoa. Eri kuntien lapsiperheiden yhdenvertaisen kohdeltun turvaamiseksi on oikeudesta palveluseteliin säädettävä lailla.

Aloitteessa määritellään, millaiseen tukeen kansalaisella on oikeus, mikäli hän haluaa järjestää lapsensa päivähoidon kunnallisten palvelui-

den tai kotihoidon tuen ulkopuolella. Aloitteessa määritelty palveluseteli kelpaa vain yksityisten päivähoitopalveluiden ostoon. Kunta varmistaa tuen käytön tarkoitettuun palveluun. Aloitteessa määritellään palvelusetelin pienin mahdollinen arvo, joka on alempi kuin kunnan tuottamien päivähoitopaikkojen keskimääräinen nettokustannus lasta kohden. Mikään ei estä kuntaa päättämästä minimitasoa korkeammasta palvelusetelistä. Palveluseteli voidaan myöntää myös osittaisena lasten osapäivähoitoon.

Palvelusetelin myöntäminen ja käyttö ei saa aiheuttaa kunnille kohtuutonta hallinnollista lisätyötä. Siksi kunnallisen palvelun vaihtamista palveluseteliin tai palvelusetelin vaihtamista kunnalliseen palveluun ei tule sallia ilman kunnan suostumusta alle kolmen kuukauden jaksoissa. Yksinkertaisuuden vuoksi on perusteltua, että palveluseteli on tasasuuruinen kussakin ikäryhmässä. Arvoltaan riittävä ja samansuuruinen palveluseteli poistaa ns. kannustinongelmia sekä takaa myös pienituloisille mahdollisuuden vaihtoehtoisten päivähoitopalveluiden käyttöön.

Palvelusetelin laaja käyttöönotto säästää kuntien kustannuksia. Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen mukaan kunnallisen päivähoitopaikan nettokustannukset lasta kohden ovat keskimäärin n. 3 000 markkaa kuukaudessa. Aloitteessa ehdotetaan palvelusetelin suuruudeksi yksityisen päiväkotihoidon osalta vähintään 1 800 markkaa kuukaudessa lasta kohden. Yksityisen perhepäivähoidon osalta palvelusetelin suuruus on vähintään 1 500 markkaa kuukaudessa alle 3-vuotiailta ja vähintään 1 200 markkaa kuukaudessa yli 3-vuotiailta lapsilta. Palvelun ostaja tekee sopimuksen palvelun tuottajan kanssa. Palvelun ostajan kotikunta maksaa palvelusetelin mukaisen määrän perheen osoittamaan, kunnan hyväksymään hoitopaikkaan kuntarajoista riippumatta. Palveluseteli on palvelun tuottajalle verotettavaa tuloa.

Lakialoitteella ei ole tarkoitus vaikuttaa kun-

tien ja valtion väliseen kustannusten jakoon. Aloitteessa määritelty palveluseteli katsotaan tavanmukaisten päivähoiton kustannusten kaltaiseksi valtionosuuteen oikeuttavaksi menoksi.

Lakialoite vahvistaa kuntalaisten asemaa, sillä se lisää lapsiperheiden valinnanmahdollisuuksia monipuolisiin lasten päivähoitopalveluihin. Samalla se luo myös tervettä kilpailua ja uusia työpaikkoja päivähoitoalalle sekä tuo harmaata taloutta päivänvaloon. Kokonaisuudessaan tällä voidaan odottaa olevan myönteinen vaikutus koko päivähoitoalan kehittymiselle.

Kokemuksia laissa säädetyn päivähoiton palvelusetelistä tulee tarkoin seurata. Saatujen kokemusten perusteella voidaan myöhemmin päättää palvelusetelimallin laajentamisesta koskemaan myös muita kunnan tuottamia hoivapalveluita esim. vanhusten ja vammaisten hoidossa. Jatkossa tulee tarkastella mahdollisuuksia yhdistää kotihoiton tuki ja palveluseteli.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:*

## Laki

### lasten päivähoidosta annetun lain 11 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* lasten päivähoidosta 19 päivänä tammikuuta 1973 annetun lain (36/73) 11 a §:n 3 momentti,  
sellaisena kuin se on 11 päivänä tammikuuta 1985 annetussa laissa (28/85), sekä  
*lisätään* 11 a §:ään uusi 4 momentti, seuraavasti:

#### 11 a §

Oikeus 1 momentissa tarkoitettuun kunnalliseen päivähoitoon voidaan lapsen vanhempien tai huoltajien niin halutessa vaihtaa päivähoiton palveluseteliin, jota voidaan käyttää kunnan hyväksymän yksityisen päivähoitopaikan kustannusten maksamiseen. Palveluseteli on kunnan maksama lapsikohtainen tuki, joka maksetaan perheen osoittamaan lapsen yksityiseen hoitopaikkaan. Tukea maksetaan niiltä kuukausilta, joina lapsi on hoidossa, kuitenkin enintään yhdeltätoista (11) kuukaudelta kalenterivuodessa. Kunnallista päivähoitoa ei ilman kunnan suostumusta vaihdeta palveluseteliin tai palveluseteliä kunnalliseen päivähoitoon alle kolmen (3) kuukauden jaksoina. Palvelusetelin minimitaso on yksityisen päiväkotihoidon osalta 1 800 markkaa kuukaudessa lasta kohden. Yksityisen perhepäivähoiton osalta palveluseteli on alle 3-vuotiaasta

lapsesta vähintään 1 500 markkaa kuukaudessa ja yli 3-vuotiaasta lapsesta vähintään 1 200 markkaa kuukaudessa. Lasten osapäivähoitoon käytettävän setelin suuruus määräytyy suhteessa hoitoaikaan, kuitenkin niin, että se on enintään 60 % kokopäivähoiton palvelusetelin arvosta. Palvelusetelin määrää tarkistetaan kalenterivuositain sen palkkaindeksiluvun mukaan, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain (395/61) 9 §:n soveltamista varten.

Asetuksella säädetään päivähoitopaikan hakemisesta sekä määrääjasta, jonka kuluessa lapsen vanhempien tai muiden huoltajien tulee hakea lasten päivähoitopaikkaa samoin kuin palvelusetelin hakumenettelystä ja yksityisen päivähoitopaikan hyväksymismenettelystä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

Helsingissä 27 päivänä syyskuuta 1995

Risto Penttilä

Irina Krohn

Sakari Smeds

Tuija Brax

Hannu Takkula

Ulla Anttila

Päivi Räsänen

Satu Hassi

Jukka Tarkka

Janina Andersson

Kimmo Sasi